Evropský parlament
2014-2019

Dokument ze zasedání

B8-0678/2017

11.12.2017

NÁVRH USNESENÍ

předložený na základě prohlášení místopředsedkyně Komise, vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku

v souladu s čl. 123 odst. 2 jednacího řádu

o situaci v Afghánistánu
(2017/2932(RSP))

Cristian Dan Preda, Arnaud Danjean, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Sandra Kalniete, David McAllister, Dubravka Šuica, Laima Liucija Andrikienė, Elmar Brok, Daniel Caspary, Lorenzo Cesa, Michael Gahler, Manolis Kefalogiannis, Tunne Kelam, Andrey Kovatchev, Eduard Kukan, Alojz Peterle, Julia Pitera, Tokia Saïfi, Jaromír Štětina
za skupinu PPE

B8-0678/2017

Usnesení Evropského parlamentu o situaci v Afghánistánu
(2017/2932(RSP))

Evropský parlament,

– s ohledem na komuniké bruselské konference o Afghánistánu, která se konala ve dnech 4. a 5. října 2016,

– s ohledem na svá předchozí usnesení o Afghánistánu, zejména na usnesení ze dne 26. listopadu 2015 o situaci v Afghánistánu, zvláště zabíjení v provincii Zábul[1] a ze dne 13. června 2013 o vyjednávání dohody o spolupráci v oblasti partnerství a rozvoje mezi EU a Afghánistánem[2],

– s ohledem na závěry Rady o Afghánistánu ze dne 18. července 2016,

– s ohledem na prohlášení předsedy Rady bezpečnosti OSN ze dne 14. září 2016 o situaci v Afghánistánu,

– s ohledem na rezoluci Rady bezpečnosti OSN 2210 (2015) o Afghánistánu,

– s ohledem na společné sdělení Komise a ESVČ Evropskému parlamentu a Radě ze dne 24. července 2016 nazvané „Prvky strategie EU v Afghánistánu“ (JOIN(2017)0031),

– s ohledem na výsledky bruselské mezinárodní konference o Afghánistánu ze dne 5. října 2016, které spolupředsedala Evropská unie,

– s ohledem na zprávu organizace Human Rights Watch ze dne 13. února 2017 nazvanou „Pakistan Coercion, UN Complicity: The Mass Forced Return of Afghan Refugees“ (Nátlak Pákistánu, spoluvina OSN: hromadné nucené návraty afghánských uprchlíků),

– s ohledem na podpis dohody o spolupráci v oblasti partnerství a rozvoje mezi EU a Afghánistánem (CAPD) dne 18. února 2017 a její následnou ratifikaci Afghánistánem,

– s ohledem na výroční zprávu organizace Human Rights Watch za rok 2017,

– s ohledem na závěry Rady pro zahraniční věci o Afghánistánu ze dne 16. října 2017,

– s ohledem na čl. 123 odst. 2 jednacího řádu,

A. vzhledem k tomu, že Evropská unie a její členské státy se v roce 2002 oficiálně zavázaly, že budou bojovat proti terorismu a extremismu a usilovat o udržitelný mír, stabilitu a rozvoj v Afghánistánu;

B. vzhledem k tomu, že EU Afghánistánu poskytla humanitární a rozvojovou pomoc v hodnotě několika miliard eur; vzhledem k tomu, že EU a její členské státy jsou

[1] Přijaté texty, P8_TA(2015)0412.
[2] Přijaté texty, P7_TA(2013)0282.

společně největším poskytovatelem pomoci Afghánistánu a že v letech 2017 až 2020 má tato pomoc dosáhnout 5 miliard EUR, jak přislíbily na bruselské mezinárodní konferenci o Afghánistánu;

C. vzhledem k tomu, že záruky demokracie, lidských práv, právního státu a řádné správy věcí veřejných během přechodného období v Afghánistánu a v rámci „desetiletí transformace“ (2015–2024) mají zásadní význam pro vybudování stabilního a prosperujícího státu;

D. vzhledem k tomu, že všudypřítomná korupce, hluboce zakořeněné klientelistické systémy a neschopnost politicky roztříštěné afghánské vlády provádět reformy ohrožují další pokrok i dosavadní pozitivní výsledky;

E. vzhledem k tomu, že EU si stanovila čtyři prioritní oblasti, které mají pro pokrok v Afghánistánu zásadní význam: 1) podpora míru, stability a regionální bezpečnosti; 2) upevnění demokracie a právního státu a podpora lidských práv, řádné správy věcí veřejných a emancipace žen; 3) podpora hospodářského a lidského rozvoje; 4) řešení problémů spojených s migrací;

F. vzhledem k tomu, že po krizi v souvislosti s prezidentskými volbami v roce 2014 se vláda národní jednoty potýká s nedostatkem pokroku při plnění reformního programu, což způsobuje zhoršování nestabilní politické situace;

G. vzhledem k tomu, že kvůli znovu sílícímu Tálibánu a al-Káidě, nedávno zformované místní odnoži Islámského státu (Islámský stát v provincii Chorásán (IS-CHP)) a velkému počtu afghánských migrantů, kteří se vracejí domů zejména z Pákistánu, hrozí, že současná nestabilní situace přeroste v rozsáhlý konflikt, který dále oslabí stabilitu v tomto regionu;

H. vzhledem k tomu, že podle zvláštního generálního inspektora OSN pro obnovu Afghánistánu (SIGAR) bylo od ledna do listopadu 2016 zabito 6 785 příslušníků afgánských ozbrojených sil a dalších 11 777 příslušníků utrpělo zranění, a vzhledem k tomu, že podle Podpůrné mise OSN v Afghánistánu (UNAMA) se v roce 2016 oproti předchozímu roku zvýšil počet civilních obětí o 3 % (3 498 mrtvých a 7 920 raněných);

I. vzhledem k tomu, že v posledních letech vzrostla v Afghánistánu produkce máku a v sousedním Iránu konzumace drog; vzhledem k tomu, že z tohoto nezákonného obchodu s drogami Tálibán financuje své operace; vzhledem k tomu, že omezení nebo zastavení tohoto obchodu by bylo vzájemně výhodné pro Írán i Afghánistán; vzhledem k tomu, že opium pocházející z Afghánistánu je hlavní surovinou pro výrobu heroinu v EU; vzhledem k tomu, že ke omezení přísunu omamných látek na evropské trhy je nezbytná spolupráce s Íránem a dalšími pohraničními státy, např. Tádžikistánem, Turkmenistánem a Uzbekistánem;

J. vzhledem k tomu, že některé zprávy naznačují, že se v Afghánistánu nachází nevyužité nerostné bohatství v hodnotě jednoho až tří bilion dolarů; vzhledem k tomu, že nezákonná těžba je jedním z problémů, který může z potenciálně progresivního odvětví v Afghánistánu učinit příčinu konfliktů a nestability; vzhledem k tomu, že těžba představuje druhý největší zdroj příjmů Tálibánu;

K. vzhledem k tomu, že v misi Rozhodná podpora pod velením NATO bude počet vojáků zvýšen ze současných 13 000 na 16 000; vzhledem k tomu, že v srpnu 2017 se USA rozhodly posílit v rámci nové strategie pro jižní Asii svou vojenskou přítomnost;

1. připomíná, že Afghánistán je rozvrácen v důsledku 40 let konfliktů a válek, které zničily zemi, vyžádaly si více než milion obětí a přinutily značnou část populace k exilu, takže se stal prakticky nefunkčním státem;

2. zdůrazňuje, že za režimu Tálibánu se Afghánistán stal jedním z hlavních semenišť šíření terorismu, což vyústilo v tragické události 11. září; poukazuje však na to, že Afghánistán prošel od intervence mezinárodního společenství významnými změnami;

3. připomíná, že Afghánistán v uplynulých patnácti letech dosáhl pozitivních politických, bezpečnostních, hospodářských a rozvojových výsledků; zdůrazňuje, že pětinásobně vzrostl HDP na hlavu, že se o téměř 15 let prodloužila očekávaná délka života a že se oproti roku 2001 významně zvýšil počet dívek, které chodí do školy, takže dnes školu navštěvuje asi 40 % z celkových 8 až 9 milionů dětí; zdůrazňuje, že žádný z těchto úspěchů by nebyl možný bez velkého nasazení afghánského obyvatelstva a úsilí mezinárodního společenství a poskytnutí peněžních prostředků, know-how a lidských zdrojů na místě;

4. zdůrazňuje, že dosažené úspěchy jsou velmi křehké a že je lze snadno zvrátit; poukazuje na to, že pokrok bude vyžadovat další reformy, stabilní vztahy se sousedy a neustálé úsilí o zajištění nezbytné míry bezpečnosti a stability; vyjadřuje politování nad tím, že se bezpečnostní situace v Afghánistánu v posledních letech zhoršila a že tato země čelí sílícímu tlaku povstalců a teroristů, kdy téměř denně dochází k bombovým a teroristickým útokům; zdůrazňuje, že demokratické instituce jsou stále slabé a volební rámec křehký; s politováním konstatuje, že jsou dennodenně porušována lidská práva, zejména práva žen a dětí; upozorňuje na to, že chybějící infrastruktura a rostoucí počet lidí, kteří se do Afghánistánu vracejí ze sousedních zemí, ohrožují dosavadní hospodářský a sociální pokrok;

5. vzdává hold úsilí a obětem mezinárodního společenství, které zajišťovalo bezpečnost v Afghánistánu déle než 10 let v rámci operace Trvalá svoboda a mise ISAF, v nichž přišlo o život téměř 3 500 vojáků, mužů i žen; vítá misi Rozhodná podpora vedenou NATO, které se účastní 39 států a která zahájila činnost dne 1. ledna 2015 a má mandát k výcviku, poradenství a podpoře afghánských bezpečnostních sil a orgánů; připomíná, že afghánské národní bezpečnostní síly plně odpovídají za bojové operace, jež převzaly od ISAF k 1. lednu 2015;

6. je pevně přesvědčen o tom, že jedinou schůdnou cestu k trvalému vyřešení konfliktu představuje inkluzivní mírový proces a proces usmíření, na němž se budou podílet a za nějž přijmou zodpovědnost Afghánci; vítá afghánské mírové iniciativy, jako je kábulský proces pro mír a bezpečnostní spolupráci; potvrzuje pevné odhodlání EU k podpoře iniciativ, které v Afghánistánu povedou k nastolení míru, bezpečnosti a stability;

7. zdůrazňuje význam Afghánistánu pro stabilitu v regionu; poukazuje na to, že bezpečný, stabilní a prosperující Afghánistán má zásadní význam pro mír a stabilitu celého regionu; v této souvislosti připomíná význam regionálních partnerů, jako jsou země Střední Asie, Írán, Čína, Indie a Pákistán; vybízí je ke konstruktivní spolupráci

a k zahájení skutečného vyjednávacího procesu bez předchozích podmínek, který bude zaměřen na výsledky; podporuje proces „Srdce Asie“, který byl zahájen v Istanbulu v roce 2012 s cílem dosáhnout v tomto regionu stabilitu a prosperitu;

8. zdůrazňuje, že je důležité, aby mezinárodní společenství pokračovalo ve svém působení v Afghánistánu a přispívalo k obnově země, rozvoji hospodářství a boji proti terorismu; v této souvislosti považuje za povzbuzující, že se mezinárodní společenství na bruselské mezinárodní konferenci o Afghánistánu zavázalo, že do roku 2020 poskytne pomoc v hodnotě asi 13,6 miliardy EUR;

9. domnívá se, že nedostatečná bezpečnost a všudypřítomná korupce představují největší výzvy, které brání normálnímu fungování a rozvoji Afghánistánu; opět poukazuje na skutečnost, že se bezpečnostní situace v Afghánistánu zhoršila a že se zvýšil počet teroristických útoků; je velmi znepokojen pokračujícím rozšiřováním území ovládaného Tálibánem, vznikem IS-CHP a sílením teroristických skupin al-Káidy; shledává, že IS-CHP se v blízké budoucnosti může stát největší hrozbou pro bezpečnost Afghánistánu;

10. je velmi znepokojen zformováním IS-CHP, který je nejnovějším prvkem, jenž ohrožuje křehkou bezpečnostní situaci v Afghánistánu; zdůrazňuje, že kromě své bašty na východě země (Nangarhár) se pokouší prosadit svou přítomnost na severu země za pomoci Islámského hnutí Uzbekistánu; zdůrazňuje, že pokud by se to ISKP podařilo, vzniklo by na tomto území útočiště pro zahraniční bojovníky a radikální ozbrojence, kteří jsou po vojenských nezdarech IS v Iráku a Sýrii z těchto dvou zemí vytlačováni;

11. zdůrazňuje význam skutečného vnitřního procesu usmíření; vyzývá EU, aby pod afghánským vedením aktivně podporovala odzbrojení, demobilizaci a opětovné začlenění bývalých povstalců do společnosti; zdůrazňuje, že je nutné bojovat proti radikalizaci, extremismu a verbování do teroristických organizací; připomíná, že řešení prvotních příčin uvedených problémů je spojeno s vytvořením pobídek pro hospodářský rozvoj a růst ve prospěch celé populace;

12. zdůrazňuje, že boj proti terorismu a jeho financování je klíčovým prvkem k vytvoření prostředí, které bude přát posílení bezpečnosti v Afghánistánu; zdůrazňuje, že je nutné posílit kapacity afghánských národních bezpečnostních sil, k čemuž významně přispívá mise NATO Rozhodná podpora, která se soustřeďuje na jejich výcvik a poskytování poradenství a pomoci; oceňuje velké oběti bezpečnostních sil, které každoročně v boji proti povstalcům utrpí těžké ztráty; připomíná každoroční příspěvek mezinárodního společenství ve výši asi 1 miliardy USD, které má do roku 2020 pomáhat s jejich financováním;

13. odsuzuje nedávné teroristické útoky v Afghánistánu, zejména sebevražedné bombové atentáty v šiitské mešitě imáma Zamana v Kábulu dne 20. října 2017 a na soukromou Šamšad v Kábulu dne 7. listopadu 2017; upozorňuje na to, že k oběma útokům se přihlásil ISIS/Dá'iš; je znepokojen zhoršující se humanitární situací a vysokým počtem civilních obětí teroristických útoků;

14. zdůrazňuje význam dohody o spolupráci mezi EU a Afghánistánem v oblasti partnerství a rozvoje, která zakládá první smluvní partnerství mezi těmito stranami; s důvěrou očekává, že uplatňování dohody posílí bilaterální vztahy a spolupráci v oblasti lidských práv, zejména práv žen a dětí, právního státu, zdravotnictví, rozvoje venkova,

vzdělávání, vědy a techniky a boje s korupcí, praním peněz, financováním terorismu, organizovaným zločinem a narkotiky i spolupráci v otázkách migrace;

15. podporuje novou strategii EU pro Afghánistán, která byla představena dne 24. července 2017 a snaží se řešit všechny výzvy, před nimiž Afghánistán stojí, přičemž se soustřeďuje na podporu míru, stability a regionální bezpečnosti, posilování demokracie, právního státu a lidských práv, prosazování řádné správy věcí veřejných a emancipace žen, podporu hospodářského a lidského rozvoje a na řešení problémů spojených s migrací;

16. vítá příslib vlády národní jednoty, že bude plnit priority stanovené v Afghánském národním mírovém a rozvojovém rámci s cílem dosáhnout soběstačnosti, zejména snížením závislosti na vnější pomoci a poskytnutím ekonomických příležitostí místní populaci; důrazně vyzývá vládu národní jednoty, aby řešila urgentní problémy korupce, špatného řízení, odpadů, pašování drog a bezpečnosti obyvatelstva;

17. je znepokojen tím, že v Afghánistánu opět začíná vzrůstat násilí páchané na ženách a že byla zrušena ustanovení na ochranu žen a jejich práv; vyzývá afghánský parlament a vládu národní jednoty, aby zrušily všechny zákony, které obsahují prvky diskriminující ženy, a jsou tak v rozporu s mezinárodními smlouvami, které Afghánistán podepsal;

18. vyzývá afghánskou a pákistánskou vládu, aby spolupracovaly v otázkách bezpečnosti a terorismu, a vybízí ke sdílení zpráv výzvědných služeb a k jejich spolupráci v boji s teroristy a extremisty na obou stranách hranice; upozorňuje na to, že povstalecké skupiny nalézají útočiště v Pákistánu a že orgány v Islámábádu musí tento problém řešit;

19. bere na vědomí činnost Čtyřstranné koordinační skupiny pro Afghánistán vytvořené v prosinci 2015, jejímiž členy jsou USA, Čína, Afghánistán a Pákistán; oceňuje úsilí, které tato skupina vynaložila na vytvoření plánu, jenž má usnadnit přímá jednání vlády národní jednoty s Tálibánem; vyjadřuje však politování nad tím, že toto úsilí zatím nevedlo k hmatatelnému pokroku, jehož výsledkem má být mírový proces a proces usmíření, který by vedli sami Afghánci a s nímž by se mohli ztotožnit;

20. opakovaně zdůrazňuje význam dialogu a spolupráce s Afghánistánem v oblasti migrace, včetně navracení a zpětného přebírání osob, boje proti pašování migrantů a obchodování s lidmi; podtrhuje význam plného uplatňování Společného dalšího postupu EU a Afghánistánu a dvoustranných dohod s členskými státy;

21. je hluboce znepokojen tím, že se v roce 2016 masivně zvýšil počet vnitřně vysídlených osob, kdy své domovy muselo opustit více 653 000 dalších osob, což může vést k rozsáhlé humanitární krizi; vyzývá všechny zúčastněné strany, aby se o tyto Afghánce, kteří se nacházejí v ohrožení, postaraly, a vybízí vládu národní jednoty, aby pomohla s jejich opětovným začleněním do afghánské společnosti; zdůrazňuje, že podle odhadů afghánských orgánů, agentur OSN a dalších humanitárních organizací, bude na humanitární pomoc koncem roku 2017 odkázáno více než 9,3 milionu lidí;

22. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení místopředsedkyni Komise, vysoké představitelce Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, Radě, Komisi, vládám a

parlamentům členských států a vládě a parlamentu Afghánistánu.